

Ольвінська Ю.О.

к.е.н, доцент

Самотоєнкова О.В.

к.е.н, доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

РАНГОВИЙ КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Неврегульована політична та фінансова криза, нестабільний валютний курс, зниження купівельної спроможності гривні та добробуту населення негативним образом впливає на функціонування малих підприємств України. Саме вони у сучасних кризових умовах потребують ретельної уваги з боку держави і саме вони можуть згладити негативні соціальні та економічні процеси у суспільстві.

Якщо проаналізувати діяльність малих підприємств Одеського регіону, то останні роки спостерігається тенденція до скорочення кількості малих підприємств та погіршення показників їх діяльності [1].

Покращення умов розвитку та функціонування малих підприємств в першу чергу залежить від того, наскільки правильно визначаються фактори, що стримують та негативно впливають на їх діяльність. Для оцінки впливу факторів на розвиток малих підприємств в Україні необхідно використовувати: дані статистичної звітності, експертних оцінок та анкетування керівників малих підприємств [2, с. 171 – 172]. Особливу увагу слід приділити результатам опитування керівників підприємств, так як саме вони найбільше обізнані з якими проблемами стикаються малі підприємства на різних етапах свого функціонування [3, с. 17].

При аналізі результатів анкетних опитувань доцільно використовувати метод рангової кореляції. Даний метод дозволяє кількісно оцінити атрибутивні фактори, що стримують розвиток малих підприємств та проаналізувати взаємозв'язки між ознаками і ступінь узгодженості відповідей керівників стосовно основних проблем у сфері малого підприємництва [4, с. 209 - 217].

Слід зазначити, що метод рангової кореляції, враховуючи свою специфіку, досить рідко й обмежено використовується при дослідженні соціально-економічних процесів і явищ. Але саме розрахунок таких показників як коефіцієнти Спірмена, Кендалла і коефіцієнта множинної рангової кореляції (коефіцієнта конкордації), доцільно використовувати для оцінки ступеня узгодженості відповідей підприємців з окремих проблем розвитку малих підприємств, що функціонують в різних сферах економічної діяльності.

При використанні коефіцієнтів рангової кореляції умовно оцінюють тісноту зв'язку між ознаками, вважаючи значення коефіцієнтів 0,3 і менш, показниками слабкою тісноти зв'язку, значення більш 0,5, але менше 0,7 - показниками помірної тісноти зв'язку, а значення 0,7 і більше - показниками високої тісноти зв'язку.

Коефіцієнти рангової кореляції можна застосовувати при наявності невеликої кількості спостережень. Даний метод може бути використаний не тільки для аналізу кількісно вимірюваних даних, але також і у випадках, коли реєстровані значення визначаються описовими ознаками різної інтенсивності. Метод рангової кореляції дозволяє визначити силу і напрям кореляційного зв'язку між двома ознаками або двома ієрархіями ознак.

Такими рядами можуть бути:

- дві ознаки, виявлені в одній і тій же групі змінних;
- дві індивідуальні ієрархії ознак, виявлені в двох об'єктах по одному і тому ж набору ознак (наприклад, відповіді на пункти анкети або тесту);
- дві групові ієрархії ознак (наприклад, відповідність обраних відповідей, зроблених респондентами в одній групі, вибору іншої групи);
- індивідуальна та групова ієрархії ознак (наприклад, зіставлення індивідуальної ієрархії професійних якостей працівника з усередненим думкою колективу на ці ж професійні якості).

Результати рангового кореляційного аналізу проблем і факторів розвитку малих підприємств можуть використовувати різні інстанції та структури, такі як державні, регіональні та місцеві органи управління, податкові установи, структури підтримки підприємництва, власники підприємств та ін.

Слід підкреслити, що використання методу рангової кореляції при аналізі розвитку малих підприємств дозволить виявити сильні й слабкі сторони як самого підприємства, так і загального стану законодавства, що регулює основні положення функціонування підприємства, стану податкової системи, стану структур підтримки малого підприємництва, умов зовнішнього фінансування тощо. Все це необхідно враховувати при розробці ефективної державної політики підтримки малого підприємництва в Україні.

Література:

1. Ольвінська, Ю. О. Актуальні проблеми розвитку малих підприємств Одеської області [Електронний ресурс] / Ю. О. Ольвінська // Ефективна економіка: наукове видання Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. - 2015. - №2. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

2. Ольвінська, Ю. О. Проблеми регіональної підтримки розвитку малого підприємництва в Одеській області / Ю. О. Ольвінська // Теорія та практика державного управління: збірник наукових праць. – Харків: ХРІДУ НАДУ при президентіві України, 2007. – Вип. 2 (17). – С. 170–176.

3. Ольвінська, Ю. О. Теоретичні основи аналізу стану розвитку малого бізнесу / Ю. О. Ольвінська, Т. В. Уманець, О. В. Лучакова // Методи і моделі оцінювання розвитку малого бізнесу: мезо- та макрорівень: монографія. - Донецьк: ВІК, 2010. – С. 9-51.

4. Ольвінська, Ю. О. Методи і моделі оцінки розвитку малого підприємництва одеського регіону / Ю. О. Ольвінська // Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / за заг. ред. канд. економ. наук, професора А. З. Підгорного – Одеса: Атлант, 2012. – С. 196-242.